

NAŠA VOLJA

GLASILO JUGOSLOVENSKE MLADINE

LETO II.

Ljubljana, dne 26. marca 1936.

Štev. 5.

Vsled neprostovoljne odsotnosti našega urednika se je današnja številka zakasnila. Prihodnja številka izide za Veliko noč.

Uredništvo »Naše volje«.

»Naša volja« je dijaški list

Če smo spregovorili v zadnji številki o potrebi in važnosti dijaškega tiska, si moramo biti tudi na jasnem, kakšen naj bo naš list, kakšno naj bo naše glasiło, če hoče biti žarišče in ogledalo našega dijaštva.

Težki očitki padajo na nas mladino, porojeno iz žubljav svetovnega požara. Pokvarjeno in zakrknjeno mladino nas imenujejo. Za nami kažejo in pravijo: Poglejte to cinično mladino s prazno dušo. A nikogar ni, ki bi povedal resnico in rekel le besedo za nas, ki nas imenujejo pokvarjene. Toda ti pedagogi dvajsetega stoletja! (lahko njim, mladino utesnjevat v paragrafe ni težka stvar, niso pa kos vprašanju, kako naj si dijak brez paragrafov uredi življenje.) S svojim votlim grmenjem nam morejo biti le povod, da še bolj napremo svoje sile in dokazujemo, da tli v nas še volja do pravega in ustvarjajočega dela, čegar naravni vrhunec je vsekakor dijaški list.

O dijaških listih se je pri nas prelilo dokaj črnih tudi po nepotrebnem. Ni naš namen, da bi tu obnavljali vsakdanje fraze, ki smo jih že tolikokrat čuli, gre za to, da pokažemo, zakaj in kakšen cilj si je zadal naš list, kje tiči ona sila, ki ga je oživila v teh težkih trenutkih.

Naš list, ki si je stavil oporoko blagopokojnega Kralja-Viteza za simbol, lahko bi rekli, za strnjen izraz vsega tistega pristnega nacionalizma, ki je v naših dušah, je vzniknil iz nujne potrebe, ki se je zadnji čas posebno bridko občutila. Kajti ni bilo glasila, kjer bi nacionalna srednješolska mladina uveljavljala svoje težnje in hotenja, kjer bi sama gradila in ustvarjala ideale, za katere so padli tisoči najplemenitejših borcev, ideal, ki jih danes neusmiljeno teptajo. Ta kričeča potreba po glasilu, ki naj bo idejni centrum vsega našega nacionalnega dijaštva, se je končno in povsem naravno uveljavila v »Naši volji«. In ta list si je zadal nalogo, da postane glasnik naše nacionalne mladine, ki je Oplenec zapisala na svoj ščit in prisegla, da čuva med mladino neokrnjeno domoljubje, da dela za ustvarjanje vseh naših idealov.

Bili so časi, ko je moral omladinec z mečem v roki prelivati kri po vseh bojiščih Evrope za cilje, ki so sedaj uresničeni. Sedaj ne zahtevajo časi od nas niti plantečih besed, niti preliivanja krvi. Naš čas zahteva od nas res pravo delo, ustvarjajoče konstruktivno delo. In komur je kaj do takega dela, komur tudi ta kritični čas ni iztrgal iz srca oporoke Kralja-Viteza, tega vabimo v naš krog. Pri nas bo lahko vsak zaveden omladinec zasadil lopato in delal za našo jugoslovensko idejo. Tako bo postala »Naša volja« res žarišče vsega gibanja naše nacionalne mladine in bo postala glasnik naših idej. Mi se ne bomo menili za cinične smehljaje naših nasprotnikov, pogumni hočemo in moramo biti. Pogumen in mlad mora biti tudi naš list. Dijaški list bo res dijaški, ako ga bodo sestavljali dijaki, bo res mladinski, če ga bodo vodili omladinici. Naš list se hoče boriti proti nezdravim razmeram, ker hoče koristiti mladini in narodu. V službi domovine se ne bomo plašili nikakih naporov, nobene grožnje nas ne bodo odvrgle od našega dela. »Naša volja« ne bo niti za trenotek pozabila, da je vzklila iz jugoslovenske

Kaj se pravi biti mlad?

Mi, predstavniki mlajše generacije, smo lahko srečni in veseli, da nam poklanjajo svojo pozornost na vseh koncih in krajih in da se vrši pravo tekmovanje najrazličnejših ljudi, pokretov in svetovnih naziranj, kdo bo zagrabil največji del naše generacije in kdo nas bo najjačje priklenil nase. Vsi ti, ki tekmujejo, poudarjajo, da smo mi bodočnost naroda in države, vsi nam nalagajo na naše deloma še otroške, deloma že mladeniške rame odgovornost za razvoj v bodočnosti, ki jo bomo morali nositi mi. Pri tem pa je čudno, da med vsemi temi tekmovalci ni prav za prav nikogar, ki bi mladino poznal in bi vedel, kaj se pravi biti mlad. Ne preostane nam vsled tega prav nič drugega kot da odgovorimo na to vprašanje mi sami, pa da mi sami v svojem lastnem, res mladinskem glasilu zmolimo svoj Confiteor.

Biti mlad se pravi biti neumen. Tako slišimo iz ust svojih staršev in vzgojiteljev, tako se opravičujejo gotova naša dejanja, ki so po mišljenju starejše generacije neumna. Mi mlajši pa se nočemo in ne moremo podrediti vedno mišljenju starejših in vsled tega ne moremo priznati, da bi bila neumna ravno ona naša dejanja in naziranja, ki jih kot taka označuje starejša generacija. Človek, ki se je vsled naraščajočega števila svojih let odmaknil od svoje mladostne dobe in ga je njegova zaposlenost v zasebnem in javnem življenju predrušila ne samo na zunan, marveč tudi in predvsem na znotraj, tak človek večinoma nima sploh več sposobnosti živeti se v ono duševno razpoloženje, v katerem se je nahajal pred dvajset, trideset ali še več leti on sam, ko je bil še otrok oziroma mladič. Pa vsled tega ne ve več, da je tudi on takrat doživljal isto in da je takratna starejša generacija označevala za neumna tudi taka njegova dejanja, o katerih je bil on sam takrat prepričan, da so povsem pametna.

Pod soncem ni nič novega, vse se vrača in ponavlja, vsebina življenja in njegovega razvoja je dejansko vedno ista, le kulise so drugačne. In tako smo na vrsti danes pač mi na eni strani kot predmet vsesplošne ljubezni, na drugi strani pa žal tudi kot predmet vsesplošnega grajanja in kritiziranja, ki pa izvira v glavnem le iz dejstva, da je starejša generacija slej ko prej nesposobna živeti se v mlajšo. Kot so se naši predniki, ki nastopajo danes kot naši vzgojitelji in kritiki, v svojih mladih letih odločno upirali graji in kritiki s strani takratne starejše generacije, z isto pravico in na isti način se upiramo mi.

mladine, čije domovina je Jugoslavija. Vsakemu destruktivizmu, pa naj pride od koderkoli, se bomo odločno uprli. V svojem glasilu bo naša mladina kakršnegakoli stanju čuvala svoje nacionalne svetinje. Kako bi mogli kdaj pozabiti, da je Jugoslavija ustvarjena iz kosti onih borcev, ki so s herojskimi podvigi in naporji polagali temelje naši prostrani domovini. Zaveda-

Razlika je le ta. Današnja starejša generacija se je oblikovala po ogromni večini v mladosti, ki jo je preživljala v normalnih gospodarskih in socialnih razmerah. Gotovo je velik del te starejše generacije trpel v času svojega dozorevanja pomanjkanje in bedo, toda časi so bili vendarle normalni vsaj v primeru z današnjimi, ko je ves svetovni ustroj postavljen na glavo. Vsled tega je razdalja med današnjo starejšo in današnjo mlajšo generacijo še mnogo večja kot bi bila v normalnih razmerah. Starejša generacija živi bolj ali manj še v prošlosti in misli na one čase, ko sta se dobili dve zemlji za en krajcar in ko je slej ali prej prišel do svoje, če ne ravno sijajne, pa vsaj človeka vredne eksistence vsak. Mi pa doraščamo v dobi, ko so propadla vsa nekdanja, na videz za večnost veljavna pravila, ko se nahaja človeštvo z vsem svojim družabnim, gospodarskim in socialnim ustrojem sredi svoje doslej brez dvoma najtežje krize. Ni čudno torej, če starejša generacija, ki je vsled današnjega kritičnega stanja sama vržena iz svojih tečajev in se niti sama ne znajde, ne najde poti do nas, mladih, ni pa tudi čudno, če mi, predstavniki današnje mladine kljub najboljši volji ne moremo pričakovati opore in resnične pomoči od one generacije, ki je danes od nas po vsej svoji miselnosti in po vsem svojem gledanju na obstoječe razmere, oddaljena neprimerno bolj kot je bila kdajkoli starejša generacija od mlajše.

Kaj sledi iz tega? Tudi če ne bi hoteli, moramo biti neumni, to se pravi: mi moramo, če smo v resnici mladi, delati stvari in izražati nazore, s katerimi se današnja starejša generacija ne more strinjati in katere mora vsled tega označevati kot neumne. Bodočnost bo šele pokazala, kdo je bil v resnici neumen in kdo je imel v današnjih razmerah pravico učiti in obsojati druge. Nočemo vzbujati vtisa domišljavosti in nočemo se postavljati na podij vzvišene, pred vsakim ugovorom zavarovane kritike, kateri smo izpostavljeni danes mi ne samo doma in v šoli, marveč pri vsakem koraku svojega življenja in to ne samo nasproti onim, katerim priznavamo to pravico kot svojim roditeljem in vzgojiteljem, marveč tudi nasproti onim, ki te pravice nimajo pa si jo laste tako, kot si včasih tudi slon prilasti pravico, da zagazi med porcelan.

Kajti slabo bi bilo, če bi posnemali po starejši generaciji ravno to, kar nas ubija in proti čemur se upiramo. Rečemo pa vendarle lahko, da vseh dosedanjih 17 let vodnega

joč se odgovornosti naloge, ki smo si jo naložili, zbrani okoli našega glasila, pristopamo k nacionalnemu delu, v čigar neizmerno polje smo zgorali. Naj se razširi »Naša volja« po vsej naši domovini in vsi, ki čutijo potrebo do dela, kakor smo ga zgoraj začrtali, naj stopijo v naš krog — v krog naših marljivih in vztrajnih so-trudnikov.

življenja v naši lepi Aleksandrovi Jugoslaviji še niti en predstavnik starejše generacije ni našel Kolumbovega jajca mirnega in pozitivnega sožitja med nami, ki smo vendarle bratje po krvi in smo brez dvoma pripadniki istega naroda. Nasprotno lahko vidimo, kako menjavajo ravno predstavniki starejše generacije svoje mišljenje. Kar jim je bilo pred leti prav, k čemur so pred leti oni sami zavajali mladino in nad čemer so se oni sami najbolj navduševali takrat, to jim je danes skrajno nevarna stvar, proti kateri se je treba boriti z vsemi mogočimi sredstvi. Žal, oziroma hvala Bogu, mladina ne pozabi. Čeprav je mlada, čeprav je vsled te svoje mladosti telesno in duševno mnogo bolj gibčna, pa vendar ne zna kar preko noči pozabljati na svoje lastne misli in na svoja lastna dejanja, marveč skuša obvarovati čim bolj ravno črto v svojem razvoju.

In tu pridemo do drugega tipičnega znaka mladosti, ki ga mora kazati mladina, če je v resnici mlada. In ta znak je doslednost, čeprav v napakah in pogreškah. Moti se vsled tega, kdor misli, da bo mogel resnično mladino spraviti na tako zvano pravo pot s sredstvi samega pouka in same kritike, še manj pa s kakimi drugimi, po mnenju mladine nasilnimi sredstvi. Dosegel ne bo prav

nič drugega, kot da se bo ta mladina le še ostreje zagrizla v svojo miselnost. Prava pot? Kje je? Trezni in uvidni predstavniki starejše generacije priznavajo sami, da je ne najdejo in da ne vedo ne kod, ne kam. In mi jim moramo verjeti, saj sami vidimo, kako težke so današnje razmere, pa tudi sami vidimo, koliko je bilo že zdravnikov in zdravil, pa je bolezen kljub temu vedno globlja in nevarnejša. Prava pot je za enega ta, za drugega druga, vprašajmo še toliko predstavnikov starejše generacije, pa nam bo vsak kazal svojo pravo pot in nam skušal dokazati, da je le ta, po njem kazana in zagovarjana pot edino pravilna in rešilna.

Zato nam ne preostane v resnici prav nič drugega kot da ostanemo zvesti samim sebi in se oklenemo še tesneje one miselnosti in one ideologije, kateri smo se zapisali z dušo in telesom. Ker smo mladi, smo se zapisali svojemu mlademu kralju Petru II., ker smo mladi in vsled tega dosledni, mu bomo ostali zvesti, kajti On nam je predstavnik našega jugoslovenskega nacionalizma, On nam je edina nada in edina garancija, da bo razvoj v naši državi vsaj v doglednem času krenil v smeri, ki bodo odgovarjale današnjim spreminjenim prilikam.

Ko smo začeli izdajati »Našo voljo«, je bila naša želja, da zberemo ob tem glasilo vso srednješolsko pa tudi izvenšolsko mladino obeh spolov. Zato smo z največjim veseljem pozdravili nekaj deklinskih dopisov, ki so prišli na uredništvo. Tovarišice, zavedajte se, da je »Naša volja« tudi Vaš list in da ni nikak fantovski monopol! Zato pa le pridno na delo! Pošiljajte nam poročila iz svojih gimnazij, pa tudi literarne prispevke, ki vam jih bomo prav radi priobčevali.

NAŠA MLADINA

Kranj

»In beseda je meso postala«, lahko rečemo po sijajnem uspehu, ki ga je doživela na našem zavodu akademija, ki jo je v četrtek, 5. t. m. priredilo agilno društvo »Jugoslovanci«. Leta in leta smo bili navajeni poslušati samo lepe, visokoletne obljube, ki so se vsipale iz ust funkcionarjev raznih društev na naši gimnaziji. Volja je bila sicer pri teh ljudeh dobra, a meso je bilo slabo, kot pravi narodni izrek. Sedaj smo vendarle prišli do dejanj. Kakor sem že svoj čas povedal, so vzeli »Jugoslovanci« v roke mladi ljudje, ki so prinesli vanj poleg dobre volje še pravega mladostnega idealizma, ki ga pri današnji mladini tako poredko najdemo. Takoj so pričeli s sistematičnim delom; reorganizirali so društvo, ga povzdignili in ga krepko usidrali med dijaštvom. Pred javnost je društvo stopilo prvič z akademijo, ki se je vršila v četrtek popoldne za dijaštvo, zvečer pa za črno občinstvo. Obakrat je ugajala in navdušila, tako dijak kot kranjsko občinstvo, ki je z naravnost nadpovprečnim obiskom pokazalo veliko zanimanje za dijaštvo in mu tako dokazalo, da simpatizira z njim in z njegovim pokretom. Spored je bil dokaj srečno izbran. Posebno so ugajale občinstvu solo točke, ki so pokazale, da ima naša gimnazija mnogo talentov, od katerih se sme še dosti pričakovati.

Predsednik društva je v uvodnem govoru lepo razložil pomen in cilje društva in prosil kranjsko občinstvo, naj v prvi vrsti oprusti začetne napake, ki se jim nihče ne more izogniti in naj čim bolj podpre našo mladino pri njenem delu. Posebno lep in prisrčen je bil zaključek akademije, ko so naši dijaki in dijakinja, oblečeni v narodne noše, zaplesali bratsko kolo in tako bolj kot z vsemi besedami poudarili smerice, po katerih deluje naše društvo.

Še nekaj naj omenim, kar morda ne spada k stvari, je pa name naredilo izreden učinek. Nad odrom, kjer je potekala naša akademija, je nemo in dostojanstveno zrl v dvorano ogromen napis: Čuvajmo Jugoslavijo! In zdelo se mi je, da plava nad nami duh Njega, ki je mladino ljubil, vanjo zaupal in jo ščitil. Čutil sem, da se ni varal in da so Njegove besede našle odziv v dušah mladih ljudi, ki gredo nezlomljivi in polni idealizma svojim ciljem nasproti.

Karo.

Ptuj

Naše mesto se ne razlikuje mnogo od Kočevja. Tudi tu je še vse polno Nemcev ali bolje nemčurjev, ki se ponašajo s tem, da so odpadniki jugoslovenske matere. Borba med Jugosloveni in Nemci zahteva tudi pri nas vsega človeka in krepkih živcev, ker ne veš, kje ti nastavijo past.

Na gimnaziji je hvala Bogu nemško govorenje prepovedano, pa se kljub temu najdejo »bistroumneži«, ki se pačijo s svojo pošvedrano nemščino.

Naraščajski odsek Sokola prav pridno deluje in zbira zavedne Jugoslovane v svoj krog. Je škoda, da so se vanj utihotapili ljudje, ki absolutno ne spadajo v to viteško organizacijo. Potrebna bi bila metla, ki bi pomedla te raznobarvne elemente iz Sokola. ONO žal več ne deluje med nami, toda, če Bog da, se bo zopet pojavila, ker je zelo potrebna. Drugič kaj več!

Čuvajmo Jugoslavijo!

J. O.

Točnost

Dijak: Za mojo uro se res lahko reče, da je točna. Vsakega 12. v mesecu je v zastavljalnici.

Na plan!

Kadar nastane v pozitivnem delu zastoj in se noče premakniti z mrtve točke, tedaj ima mladina eno najpomembnejših nalog. Zakaj vsako veliko gibanje vstane iz mladine, ki gre v življenjsko borbo polna idealov, dvigajoča se nad malenkostno strankarstvo in poseže kot aktivna sila v dobo nacionalnega omahovanja. Mladina vliva vero onim, ki je nimajo več, vžiga novo življenje, dviga voljo do velikega in plemenitega. Ona budi, se upira in ne kloni. Zato je veličina in bodočnost vsakega naroda v njegovi mladini.

Tovariši, kličemo vas na plan! Začrtali smo si svoj edinstveni in veliki program, s katerim hočemo preroditi naše mrtvo življenje.

Žensko vprašanje

Položaj žene v svetu, njen položaj v gospodarstvu in končno tudi njeno poseganje v upravljanje države same, to je bil vedno eden najaktualnejših problemov. Borba ženskega spola za enakopravnost sega prav do prvih poročil v zgodovini, prepleta vse vekove, na eni strani zmaguje, na drugi strani propada, a zgodovina vsakega naroda je tesno in nerazdružno spojena s tem bitnim in življenjsko izredno važnim pojavom.

Ce se opiramo na dejstvo, da izvira vsa naša kultura, t. j. zapadnoevropska kultura iz grško-latinske, je na vsak način potrebno, da premostimo kakšen odnos so zavzemali stari do tega problema. Ves delokrog starogrške žene iz klasične dobe se je sukal samo okrog domačega ognjišča. Njej je bila prepuščena vzgoja otrok, toda bila je zato neomejena gospodarica v svojem domu. — Rimljani so dopustili ženi že širše okrožje, toda njen vpliv na gospodarstvo in na vodstvo države je bil malenkost. Rim je poznal že vse socialne in ekonomske pa tudi moralne probleme, ki razjedajo moderne države. Zato se ni čuditi, če so že prav zgodaj načeli vprašanje o položaju žene, ki je še celo v razvinih časih, v oni dobi, ko je Rim že moralno propadal, obdržala kot matrona svoje dostojanstvo. Ni pa žena v antiki (tu mislim žene kot maso) imela nikdar neposrednega vpliva na politiko; to je privilegij moderne dobe. Takrat si torej žena še ni izvojevala enakopravnosti, to pa ne morda zato, ker bi bilo mogoče kaj takega v rimski državi težko doseči, ampak edini in glavni vzrok obstoji v tem, da takrat žena enakopravnosti življenjsko važno ni potrebovala, ker je bil socialni položaj žene v rimski državi

Tovariši, čas terja od nas, da ustvarjamo novo, lepšo dobo. V sebi čutimo klic in veliko moč, da smo ravno mi poklicani k temu delu. Mi imamo svojo nalogo, življenjsko nalogo in mladina je ona, ki hrani v sebi vse ideale, ki ne dovoljuje nikakršnih kršitev in kompromisov. Mi nimamo tesnih obzorij, preko njih gre naše navdušenje in naša ljubezen objema vso Jugoslavijo. Narod, iz katerega smo izšli, bočemo dvigniti v kulturnem, socialnem in ekonomskem oziru. To borbo za svetlejšo bodočnost smo začeli, zanašajoč se na strnjene vrste naše nacionalne mladine. Tovariši, nova generacija je tu!

bistveno drugačen od položaja v dvajsetem stoletju. — Motil bi se, kdor misli, da je moderna žena že dosegla enakopravnost. Pa se bo morda kdo nasmehnil in dejal, da bi se morali prav za prav boriti moški za ta ideal. Mogoče ima oni, ki to trdi deloma prav, toda če pregleda problem iz gospodarskega vidika, bo kmalu spoznal velike krivice, ki se gode posebno delavkam in uradnicam. Vsakdo ve, in to je postalo žalibog že nekam samo po sebi umevno, da je ženska moč v trgovini kakor tudi v pisarni ali v tovarni veliko slabše plačana od moške, čeprav opravi delo vsaj tako, če že ne boljše. Dekleta izjemajo pod krinko nekake svetovne krize in ko jim izpijejo vse mladostne moči jih vržejo kot staro neuporabno železo na cesto... Tako hirajo generacije in nihče ne migne s prstom proti vsem tem strahotam. In če se potem tako dekle poroči, rodi boleline, rahitične otroke, ki so že v naprej obsojeni v bedo in propast. Že če gledamo to iz socialnega stališča, se nam zdi neodpušljiv greh nad mladimi ljudmi, katere tira nenasitni kapital v brezno.

Še stokrat hujša krivica pa je tako vprašanje za narod, ki mora na ta način prej ali slej propasti. In ali je za državo kaj pogubnejšega od zavestnega, podlega uničevanja na tisoče mladih deklet, onih deklet, katerim je dana sveta naloga, da nam rode zdrave otroke, iz katerih bo vzrasla bodoča generacija, ki bo odločevala o usodi države? Ne, za nas ni nikakih kompromisov, kajti tu gre za obstoj države in nacije. Zato pozdravljamo vsak ženski pokret, ker vemo, da je gospodarska enakopravnost za obstoj in pravičen razvoj države nujno potrebna.

Ljubljana

Golovo si že mislil, dragi brat urednik, da smo na II. drž. real. gimnaziji vsi skupaj z gospodi profesorji vred pomrli, ko ni že toliko časa nikakega glasu od nas. Pa temu ni tako! Posebno gospodov profesorjev se zdravje prav trdovratno drži, dočim imamo mi vseeno sem in tja kak želodčni katar.

Zadnjič smo se sedmo- in osmošolci obeh spolov udeležili pod vodstvom treh gg. profesorjev ekskurzije na letališče. Tam nam je najprej g. dr. Rape v lepem nagovoru razložil pomen letalstva, za katero nas je vse navdušil. Potem pa se je v dokaz, da v zraku ni nič nevarnejše kot na zemlji, dvignil kakih 1500 m visoko in tam gori »guganjal razne umetnosti«, kakor se je on sam izrazil. Nato so prišli na vrsto gospodje profesorji in po dva zastopnika (ci) vsakega razreda, ki so si lepote našega mesta lahko brezplačno ogledali iz višin. Naše vrle tovarišice so na skrivaj z raznimi gestami pregovorile gosp. dr. Rapeta, da je tudi z enim izmed profesorjev »guganjal razne neumnosti«. Nam so se iskriale oči od veselja, da bomo videli ob pristanku gospoda profesorja v nerodnem položaju. Toda tega na žalost nismo dočakali in g. profesor je stopil čil in zdrav iz letala.

Udeležili smo se tudi skakalnih tekem v Planici. G. direktor je sicer odredil, da brez skupne šolske maše ne smemo nikamor, toda naš požrtvovalni profesor g. dr. Terčelj se je odločil, da bo imel za nas posebno mašo pred odhodom vlaka in tako je bila tudi ta ovira premagana. Sploh so, kar se tega tiče, vsi trije naši gospodje profesorji verouka zelo požrtvovalni.

V ostalem smo na naši gimnaziji precej pasivni. Edino »Jadranska straža« kaže še nekaj delavnosti s svojimi predavanji, ki jih prireja vsako nedeljo dopoldne v fizikalni dvorani našega zavoda.

Cuvajmo Jugoslavijo!

K.

Literarni naraščaj!

Ker hoče biti »Naša volja« v vsakem pogledu glasilo naše mladine, smo se odločili, da bomo v njenih stolpcih prinašali tudi leposlovne prispevke kakršnegakoli značaja. Kakor vidite, smo to deloma že storili, vendar želimo, da bi se tudi na tem polju besedne umetnosti močno uveljavili. Vsak prispevek, ki bo za objavo, bomo seveda rade volje priobčili in v posebni rubriki objektivno ocenili. Zatorej vabimo vsakogar, ki čuti v sebi notranji klic po literarnem ustvarjanju, da pristopi v naš krog. Prepričani smo, da se bo naša mladina temu našemu vabilu odzvala. Tako bo imela »Naša volja« tudi krog leposlovnih sotrudnikov. Močno nam bi tudi ustregli s poročili o gibanju literarnih krožkov na zavodih, kjer pač obstojajo. Pišite nam o svojih literarnih nazorih, uspehih in neuspehih, sploh o vsem, kar je zanimivega.

Pričakujemo in uverjeni smo, da bo »Naša volja« tudi tu verno zrcalo sodobnih stremeljenj naše mladine. Zato mladi pesniki, pisatelji, esejisti in kritiki, pokažite se!

B.

Otrokov samogovor

Moj oče je smetár, ves dan pometa po prašnih ulicah prah in smeti, tako že z metlo dolge, dolge dni odpadlo listje grabi poleg cveta.

Poleti, ko je cesta vsa razgreta, s škropilnico žarečo pot škropi — a njemu ni za sonce, on želi si hladne sence, zunaj hruma sveta.

V soboto, ko mu izroče denar, (seveda pravijo temu »plačilo«) v korakih trudnih sam zapušča mesto.

Nekje v gostilni ves betežen, star, pri vinu vse pozablja, kar je bilo. A zjutraj vrže ga krčmar na cesto...

Rami.

Sestra Angelika

Ivan Mrak je ležal v bolnici. Kako je prišel vanjo, ni vedel. Potem so mu povedali.

V nedeljo zvečer so ga pobrali, vsega krvavega in nezvestnega. Ko je šel po ulici se mu je nenadoma stemnilo pred očmi. Vse bleščeče luči prometne ulice so se nenadoma v velikem kolobarju zavrtle okoli njega. Občutil je silno temo in strahotni mir. Drugega se ni spominjal več. Potem je zvedel, da ga je ob padcu butnil tramvaj prav v glavo. Rešilni avto ga je pripeljal v bolnico.

In sedaj je tu, v beli postelji, v tihi in mirni sobi. Še enega sosedu ima; ta ne govori nič. Ves je povezan in bruha kri. Sestra Felicita je dejala Ivanu, da bo najbrže umrl. Takrat ga je Ivan pogledal. Oni je mirno ležal z zaprtimi očmi, le usta so bila na pol odprta. Nenadoma se mu je streslo vse telo. Iz ust je udarila kri. Sestra je priskočila, Ivan pa se je obrnil proč. Bil je poln nekega čudnega občutka — ostudnosti.

Ko se je drugo jutro prebudil, je bila sosedova postelja prazna. Skozi okno je čul jek mrtvaškega zvona.

Zastrmel se je v beli strop nad seboj. Mislil je na onega nesrečnega. Ni spregovoril z njim niti besedice in ni ga poznal. Prav nič ni bilo med njima. Človek je bil, prav tako kakor on.

Takrat so se tiho odprla vrata. Ivan je vanje uprl svoj pogled. Vstopila je sestra, ki je še ni videl. Prišla je k njegovi postelji in z mehkim glasom dejala: »Sedaj Vam bom jaz stregla. Moje ime je sestra Angelika.« Sestra Angelika je ponovil in gledal njen obraz. Lep je bil, ko ga je obkrožala bela oglavnica. Njene oči so sijale mirno in vdano, čudna, grenka trpkost je ležala v njih. Roke je držala sklenjene pred seboj. Opazil je, da imajo njene roke dolge prosojne prste. Lepe so bile. Trudno se je nasmehnil in pogledal svoje razpokane in debele prste. Sestra ga je začudeno pogledala.

»Oh, Vaše roke sem gledal. Lepe roke imate, sestra Angelika! Moje pa so take!« Sestra Angelika je skrila roke v gube in se obrnila, da bi odšla. »Sestra, nisem Vas hotel žaliti! Le povedati sem Vam hotel...« Ozrla se je vanj in potem tiho zaprla vrata.

Ivan Mrak je strmел za njo. Tako znan mu je bil njen obraz. Zatopil se je v svoj spomin in izluščil iz njega nekaj, kar je bilo nekdanj ljubzen. Da, ta obraz je on nekoč ljubil. V sedmi šoli je bil takrat, ona, Lejla pa v peti. Da, da, tako je bilo. Potem se je razbilo. Čemu? Kdo je bil kriv? On? Ona? Tega Mrak ni vedel več. Seveda ne, saj je že dolgo tega. Samo bled spomin, po čudnem srečanju iz preteklosti iztrgan... Kako je prišla sem? — Matere ni imela, očeta je na prelazu povozil vlak, ko se je pijan opotekal proti domu. Nekaj časa sta životalila z bratom. Potem se je ubil še brat pri avijatikih. Vsa družina je bila mrtva, le Lejla je ostala. In šla je medusmiljenke. Ivan Mrak je še vedno gledal nemo za njo. V sobo se je priplazil mrak...

Ze štirinajst dni je bil v bolnici. Življenje je bilo vedno isto. Skoro vsak dan je zaplakal v kapelici zvonček. Potem je bilo zopet tiho, težko in grenko. Ivan je trpel. Njegovo stanje se je poslabšalo, dan za dnem je bilo huje. In prav tako, kakor je dejala sestra Felicita Ivanu, da bo tisti, ki je bruhal kri, umrl, prav tako je sedaj sestra Angelika dejala sestri Feliciti: »Mrak se bliža — koncu.«

»Ne bo več dolgo!« In z dolgimi, prosojnimi prsti je zakrila obraz. Potem je šla v kapelo. Pokleknila je pod razpelo in dvignila obraz. Z belimi rokami se je oklenila prebodeh nog in naslonila glavo nanje.

»Kristus, odpusti mi ta greh. Ne morem zato, da ga ljubim. Saj sem ga ljubila že takrat, ko sem bila še v svetu. Tebi, samo Tebi sem posvetila svoje življenje. Pa je prišel on, in z njim je prišlo znova tisto, kar je bilo nekoč razbito. Kristus, odpusti, odpusti, ljubim ga, ljubim...« Vse njeno telo se je streslo v krčevitem ihtenju.

V polmrak so zajokale orgle. Tiho in tožeče. Pred oltarjem je trepetala večna luč. V kapelo so začele prihajati sestre s sklenjenimi rokami in s sklonjenimi glavami. Sestra Angelika se je dvignila in pokleknila v sene stebra.

Ivan je čutil, da se mu bliža smrt. Vedno bliže in bliže je prihajala z ledenimi koraki in mrtvimi očmi. V sobo je plazil mrak, prav tako kakor takrat, ko je strmел v vrata za sestro Angeliko. Želel jo je videti, samo še enkrat se ozreti v njene oči, predno odide odtod za vedno. Prišla je, bleda in strta. Samo vodo je izmenjala in hotela oditi. »Sestra Angelika,« je dahnil. Nenodločno je obstala, potem pa se obrnila. »Prosim sedite poleg mene, sestra!« Tiho in vdano je sedla s sklonjeno glavo in roke je položila v naročje.

»Sestra Angelika, povejte mi, ali ni človeško življenje čudno in nerazumljivo. Rodiš se, delaš, se ubijaš in trpiš, potem pa greš kar takole brez vsega s tega sveta!« Sestra Angelika je molčala in se stresla... »Sestra, kaj Vam je? Čemu jočete? Povejte, sestra, vsaj nekaj povejte, če že vsega ne morete!« Takrat je omahnila. Plakala je, plakala od bolečine. Ivan je vzel med svoje dlani njene roke in jih krčevito stisnil. Dvignila je glavo in ga pogledala z velikimi, solznimi očmi.

»Lejla!...«

»Ivan!«

Potem mu je iztrgala roke in zbežala iz sobe. Z umirajočimi očmi in z mehkim, srečnim usmevom na blelih ustih je gledal v tiha vrata.

Ponoči je umrl. Drugi dan je zaplakal zvonček. Ivan Mrak je ležal na mrtvaškem odru.

Sestra Angelika je klečala v kapeli. Glavo je naslonila na kameniti rob in solze so kapale na njene bele roke z dolgimi prosojnimi prsti...

Tamirov.

Večerni sonet

V nočeh, ko žalost se nad mano sklanja, ko v mislih náte mi srce drhti in k Tebi, k Tebi, draga, hrepeni, za uro ura se gubi brez spanja.

Vso noč se mi o Tvojih ustnih sanja, v podobo Tvojo mi oko strmi in ko v zvoniku jutro odzvoni, še vedno nate mislim brez nehánja.

O, pridi k meni, zlati Tvoj nasmeh, kot bajna vila z Markove planine, obišči me z ljubeznijo v očeh.

Opolnoči, ko zvezde zagore, objemi me v sijaju mesečine, da pomiri se duša in zaspi srce...

Rami.

Glas nade

I.

U zelenoj šumici
Rado šecem ja,
Kada kroz zeleno granje,
Zarko sunce sja.

II.

Mile ptice mi sa grane
Ljupko pjevaju,
Kao da me već odavna,
Zeljno čekaju.

III.

Ja počivam u hladu
I ljupki im slušam glas,
Koji budi u meni nadu,
Da će stići bolji čas.

IV.

Nadu mi u srce ulijeva,
Da će stići bolji čas,
Kad će da zapjeva,
Uskrsenja glas.

Zun Zivan.

Opravljalcem

So ljudje, ki brusijo jezike,
ki gledajo le bližnjega napake
a sami ne poznajo svoje slike,
In čivkajo za prazen nič ko srake.

Š-H-

ZANIMIVOSTI...

Linčanje v Ameriki

Tako zvani Taskegi inštitut, ki proučuje črno raso, je izdal letno poročilo, iz katerega se jasno vidi, da linčanje v Zedinjenih državah še vedno ni ponehalo. V letu 1935 je bilo linčanih 20 ljudi, leta 1934 15 ljudi, leta 1933 pa 28. Skoraj večina primerov se je dogodila v južnih ameriških državah. Izmed 20 linčanih ljudi je bilo 18 črncev, a po zaslugi policije je bilo oteženo linčanje 67 črncev. To je kultura 20. stoletja v Ameriki.

Ali bi na luni govorili?

Na luni bi se človeškega govora sploh ne slišalo, kajti na njej sploh ni zraka, ki bi prenašala zvočne valove. Pač pa bi se bolje slišalo na marsu, katerega atmosfera pa je tudi veliko redkejša od zemeljske.

Kje žive ostrige?

Ostrige, ki spadajo med najbolj cenjene ribe, ne žive v Baltičkem morju, ker ima to zaprto morje v sebi premalo soli, povprečno 0,5%. Voda, v kateri žive ostrige, mora imeti vsaj 1,7% soli. Povprečna slanost morja je 3,5%, Jadransko morje ima 3,5%, Sredozemsko 3,8%, Rdeče morje pa nad 4%. Nekatera zaprta morja, v katera se izlivajo mnogi pritoki in zlasti velike reke, imajo zelo malo soli, zato tudi ostrig v njih ni.

Industrija v Jugoslaviji

V Jugoslaviji je okoli 2500 industrijskih podjetij. Od teh jih je obstojalo okoli 630 že pred vojno, a 1570 jih je nastalo po vojni. Najveć industrijskih podjetij je v dravski banovini (750), za tem pa v savski (600), dunavski (400), drinski (120), moravski (100), vrbaski in primorski (80), vardarski (60) in v zetski (25). Dravska banovina ima danes najveć pogojev za industrijski razvoj zaradi svojih surovin in vpeljanosti industrijskih podjetij.

Postanek fonografa

Thomas Edison, slavni ameriški izumitelj, je leta 1877., ko je sestavil prvi »fonograf«, predhodnika današnjega gramofona, odšel iz svojega laboratorija v uredništvo newyorškega časopisa »Scientific American«. Neki urednik opisuje ta obisk slavnega izumitelja na sledeći način: »Nekega jutra sem sedel za svojo pisalno mizo, kar mi prijavijo Edisona. Ta vstopi in postavi na mizo zavoj, s katerim je ravnal zelo previdno. Med tem, ko ga je razvezoval, sem ga povprašal, kaj je to. On pa mi veli, naj premaknem neko malo ročico. Na svoje veliko začudenje zaslišim iz nekakšnega telefonskega slušala besede: »Dobro jutro! Kaj mislite o fonografu?« Kmalu se je zbrala velika množica, ki je na vsak način hotela videti stroj, ki govori.

Viktor Hugo za Srbijo!

V veličastnem pogrebem spremljuju Victorja Hugoja dne 1. junija 1885. leta od Oboka Zmaga po Elizejskih poljih do Panteona, v katerem spé večni sen najvećji francoski možje, se je v žalnem spremlju vrstila tudi srbska zastava, v znak hvalečnosti velikemu književniku, ki je za časa srbskih osvobodilnih vojna napisal v listu »Rappel« na uvodnem mestu sloviti članek »Pour la Serbie« (Za Srbijo), ki je tedaj vzbudil splošno pozornost vse Evrope.

Zastava Ameriške Unije

Na zastavi Ameriške Unije je 48 zvezd, ki predstavljajo 48 njenih držav. V početku je bilo samo 13 zvezd, a pozneje so s povečevanjem Unije dodajali druge. Na prvih trinajst ameriških zedinjenih svobodnih držav spominja danes 13 izmenično rdećih in belih črt čez zastavo, od katerih je 7 rdećih, a 6 belih. Zvezde so razporejene tako, da jih je vodoravno po osem, a navpično po šest.

SPORT

Novice za olimpijado

V Ameriki se mrzlično pripravljajo za letošnju Olimpijado. Pri tem imajo to ugodnost, da njihovi atleti lahko tekmujejo tudi pozimi in to v posebnih dvoranah, kjer lahko tečejo, skačejo in mečejo kroglo. Pri enem zadnjih tekmovanj so bili doseženi tile rezultati: V teku na 60 m je zmagal pred Peakockom O'Cullivan v času 7 sekund. Poleg tega je O'Cullivan premagal Peakocka tudi na 100 m v času 10,8 sekund. Peakock je v svoj zagovor izjavil, da ni tekkel s polno moćjo, da ne bi poslabšal noge, ki si jo je pokvaril na tekmovanjih v Evropi. Zelo dober je rezultat skoka v višino, pri katerem je zmagal Al Threadgill iz Filadelfije z rezultatom 1,98 m. Na 800 m pa je Charley Hornbostel za en meter premagal Glena Cunninghama v času 1:56,2. Tema dvema sta sledila Joe Mangan in Vautzke. Na 3000 m so splošno pričakovali zmago McCluskeyja. V poslednjem delu pa ga je dohitel in prehitel za dobrih 10 m Frank Nordell v času 8:42,6. V stafeti 4×400 m pa je zmagala štafeta Manhattan College v zelo dobrem času 3:26,8.

Jugoslovan porazil v metu krogla svetovnega rekorderja Torrance-a

Na lahkoatletskem mitingu, ki se je vršil pred kratkim v Bostonu v Ameriki, je bil poražen svetovni rekorder Torrance, ki drži svetovni rekord v metu krogla z rezultatom 17,40 m. Porazil ga je Jugosloven Zaitz (najbrže Zajec), ki študira v Bostonu. Zaitz je vrgel kroglo 16,06 m, kar je za dvorano zelo dober rezultat, dočim jo je vrgel Torrance samo 15,85 m. Zaitz bi bil s tem najvećja nada Jugoslavije v Berlinu, kajti lahko bi se zgodilo, da bi premagal Torrancea tudi v Berlinu in postal olimpijski prvak ter s tem proslavil tudi Jugoslavijo. Posebno razveseljivo je, da ima Zaitz še jugoslovensko državljanstvo, vendar si bodo gotovo Američani mnogo prizadevali, da bo zastopal njihove barve. Upajmo pa, da bo zastopal Jugoslavijo!

Kitaici pojdejo tudi v Berlin

Kitajska bo poslala na olimpijske igre 80 tekmovalcev in 20 spremljevalcev. Tekmovalci bodo po sedanjih načrtih odpotovali iz Šangaja v mesecu juniju in bodo nastopili v Berlinu v lahki atletiki, nogometu, basketbalu, boksu in v dvigalju uteži.

Sodnik: Kako ste se drznili prinesiti ta kol k obravnavi?

Obtoženec: Oprostite, gospod sodnik, ali ni pisano na povabilu, da skrbi vsak sam za svojo obrambo...

Š A H

POROČILA IZ ŠAHOVSKEGA SVETA

Od dne 5. do 26. aprila se bo vršil v Novem Sadu turnir za prvenstvo Jugoslavije. Otvoril ga bo predsednik Narodne skupščine g. Cirić Stevo kot predsednik jugoslovenskega šahovskega udruženja. Gosp. Cirić je daroval za turnir Din 10.000.—. Nagrad bo osem, in sicer: Din 4000.—, 3000.—, 2000.—, 1500.—, 1000.—, 800.—, 500.— in 400.—, poleg tega pa tudi precej častnih nagrad. Na turnirju smejo igrati le mojstri, vendar pa bodo v slučaju, da bi se jih prijavilo manj kakor 16, lahko igrali amaterji, dočim bodo nastopili inozemski mojstri le izven konkurence. Slovenska šahovska zveza pripravlja velik monstre turnir, ki bo tudi 5. aprila, torej na isti dan, ko se začne turnir v Novem Sadu. Tak brzoturnir je priredila slovenska šahovska zveza že lani, vendar na bo, tako vsaj pričakujemo, letošnji dokaj večji, ker se ga bo udeležilo preko sto igralcev. Igralo se bo v glavnem takole:

Igralci se bodo porazdelili na več skupin, katerih vsaka bo igrala dopoldne brzoturnir. Popoldne pa bodo igrali med seboj najprej dopoldanski igralci, nato pa drugi, tretji itd.

Potem bodo napravili listo, na kateri bodo razvrščeni vsi igralci po dobljenih točkah; na ta način se bo najhitreje ugotovilo, kako moćni so posamezni šahisti.

Teorija

Damski gambit

Je ena najbolj priljubljenih otvoritev. Je sicer zelo stara, a kljub temu nič manj moderna. Poleg tega je damski gambit precej soliden in se ga rad! tega poslužujejo že umerjeni šahisti, ki niso posebni prijatelji raznih ekstravagantnih novitet.

1. d 2—d 4	1. d 7—d 5
2. e 2—e 4	2. d 5—e 4
3. e 2—e 3 (I. II.)	3. e 7—e 5
4. Lf 1—e 4	4. e 5—d 4
5. e 8—d 4	5. Lf 8—d 3 (Enako dobro je tudi Sg 8—f 6.)
6. Sg 1—f 3	6. Sg 8—f 6
7. 0—0	7. 0—0

Poziciji sta izenačeni.

3. e 2—e 4	3. e 7—e 5 (Najmoćnejši!)
4. d 4—d 5	4. f 7—f 5
5. Lf 1—e 4 (Nić slabše ni e 4—f 5 ali Sb 1—c 3)	5. Sg 8—f 6
6. Sg 1—f 3	6. Lf 8—d 6
7. e 4—f 5	7. Lc 8—f 5
8. 0—0	8. 0—0

Igri sta enaki.

II.

3. Sg 1—f 3 (Ta poteza stremi za tem, da prepreči e 7—e 5.)

4. d 4—d 5	3. e 7—e 5
5. e 2—e 4	4. e 7—e 6
6. Dd 1—d 5	5. e 6—d 5
7. e 4—d 5	6. Dd 8—d 5
8. Lf 1—e 4	7. Sg 8—f 6!
9. 0—0	8. Lf 8—d 6
	9. 0—0 (Z enakima pozicijama.)

Rešitev problema št. 7

1. e 6—e 7	1. Ke 8—d 7
2. Db 5—f 5+	2. Kd 7—d 6 ali e 8
3. e 7—e 8 S ali f 6—f 7 mat.	

I.

1. ...	1. Ke 8—f 7
2. Db 5—d 5+	2. Kf 7—f 6 ali —e 8
3. e 7—e 8 S ali d 6—d 7 mat.	

Problem št. 8.

Beli: Kf 1, Db 4, Tf 8.

Crni: Ke 5.

Beli vleče in dobi v 4 (štirih) potezah.

IZ UREDNIŠTVA

K., Ljubljana: Nadaljuj!

Zun Živan: Eno Tvojih pesmi sem priobćil. Počasi pridejo še druge na vrsto. Misli imaš prav dobre, vendar pa Ti svetujem, da paziš bolj na slog in zunanjo obliko. Oglasi se še kaj!

Karo, Kranj: Dolgo časa se nisi oglasil. Gotovo si imel dosti dela. Želim, da bi napisal čim več za naš list. Tvoj članek sem priobćil.

J. O. P., Ptuj: Upam, da se Ti bo želja glede ONO kmalu izpolnila. Tvoje sporočilo sem priobćil.

Tamirov, Ljubljana: Ob priliki Ti bom odgovoril, oglasi se še kaj!

M. B., Lj.: Pogovorila se bova o vsem ustmeno. Pošlji mi!

K., Lj.: Tvojo novelo bom priobćil prihodnjič. Zdravstvuj!

B., Lj.: Napisal si zelo dobro. Priobćim prihodnjič.

T. O., Domžale: Očividno si pozabil na svojo obljubo!